

Az operációs rendszer kezelőfelülete

Az általam az otthoni számítógépen használt operációs rendszer a Microsoft Windows XP Professional. Mint minden grafikus operációs rendszernek, az XP kezelőfelületének is két, jól elkülöníthető része van: az Asztal és a Tálca. Mindkét területen **ikonokat** tudunk elhelyezni, melyek vagy **programokat** vagy az azok által létrehozott **dokumentumokat** vagy **mappákat** nyit meg. Létrehozhatunk még **parancsikonokat** is, melyek kizárólag arra szolgálnak, hogy a kiválasztott helyre mutassanak, megkönnyítve az adott hely elérését. Az ikonokat, dokumentumokat, programokat mappákba rendezhetjük, melyek legnagyobb előnye az, hogy logikusan elrendezve a tartalmukat áttekinthetővé teszik. A mappák létrehozása során a felhasználó mappastruktúráját hozza létre a merevlemezen.

A **Tálca** a képernyő alján látható, alapértelmezésben kék színű, vékony sáv, mely alapvetően a programok gyorsindítására szolgál. A Tálca igény szerint elrejtethető, jobb kattintással a Tuljadoságokra kattintva.

Legfontosabb eleme a **Start menü**, melyet a Windows logója ékesít és ahonnan könnyen elérhetjük a számítógépre telepített legfontosabb programokat és mappákat a Minden program menüpont alatt, mint például a Képek, Zene vagy a Vezérlőpult ill. Hálózati helyek mappáját is. Ezek vagy ikonként vagy felsorolásként jelenítik meg tartalmukat, amely szintén beállítható, azaz, hogy milyen mappák jelenjenek meg vagy azokból hány, tetszőlegesen változtathatóak. Beállítható opció továbbá a legutoljára megnyitott programok kilistázása valamint itt is be lehet állítani ennek mennyiségét. Szintén, a Start menü felső részén kapott helyet a felhasználó nevét kijelző ikon és kép. Rákattintva állíthatjuk be a felhasználó nevét, megjelenítendő képét, a felhasználói fiók jelszavát és minőségét (rendszergazda vagy vendégfiók). A Start menüben kiemelten jelenik meg az alapértelmezett levelező- és böngészőprogram, az XP esetében általában a Microsoft Outlook és Explorer. A Start menüt elérhetjük a billentyűzet Windows logót ábrázoló billentyűje segítségével is, ha a klaviatúrán van ilyen.

Ha több programunk van megnyitva ablakokban, akkor azok **ikonja** a Tálcán is megjelenik. Ezek közül az ikonok közül választva érthetjük el az adott program ablakát. Az ikonokon megjelenik a programnév illetve a programban megnyitott dokumentum neve is. A billentyűzetről az ablakok közt az ALT+TAB kombinációval válthatunk. Az ikonok nemcsak ilyen módon jeleníthetőek meg, hozhatók létre a Tálcán, hanem létrehozhatunk kis gyorsindító ikonokat is. Ezek segítségével rögtön el tudjuk érni a kívánt alkalmazást, ahelyett, hogy a mappastruktúrában vesznénk el és ez is a legnagyobb előnye. Kis hátránya, hogy ha sok van belőlük és mindet akarjuk látni, akkor a megnyitott ablakok ikonjainak szánt terület rovására megy a Tálcán.

A Tálca fontos elemei még a **nyelv** beállítását szolgáló ikon, mely a nyelv angol rövidítésével jelenik meg és rákattintva megjeleníti a számítógépre telepített nyelvek listáját. A lista alján található Nyelvi eszköztár parancs leveszi a Tálcáról az ikont és a képernyő felső részére helyezi egy kis méretű eszköztár formájában.

A Tálca jobb szélén helyet kapott még a **rendszeridő-kijelző**, melyre ha ráhúzzunk a kurzort, a dátumot is kiírja. Néhány program gyorsindító ikonja is megjeleníthető itt de ez többnyire programfüggő.

Az **Asztal** a képernyő egészét lefedi a Tálca kivételével (kivéve ha az el van rejtve). Alapértelmezésben, közvetlenül az operációs rendszer feltelepítése után egy lankás háttérkép jelenik meg rajta látványfokozást szolgálva.

Eleinte csak a jobbalsó sarokban a **Lomtár** ikonja jelenik meg. Ez az egyik alapvető ikon az Asztalon. Lehetővé teszi a feleslegessé vált fájlok merevlemez(ek)ről történő törlését, növelve ezzel a szabad területet a winchester(ek)en. Ikonképe egy átlátszó kukát ábrázol, melyen az újrahasznosítás szimbóluma szerepel. A többi fontos ikont az Asztalra jobb kattintással megjelenő legördülő lista Tulajdonságok menüpontjának kiválasztása után annak Asztal fülét választva Az asztali elemek testreszabása nevű ikon útján jeleníthetjük meg.

Talán a legfontosabb ikon ezek közül a **Sajátgép**. Ez teszi lehetővé a számítógépre csatlakoztatott hardverek és telepített szoftverek elérését de jobb kattintás után a számítógép legelemibb tulajdonságait is megtekinthetjük. Ikonképe egy monitort és egy gépházat ábrázol.

A **Dokumentumok** ikonja a felhasználó által létrehozott dokumentumok listáját tartalmazza. A számítógépes munkavégzés elengedhetetlen eszköze. Ikonképe egy mappát ábrázol, amiben egy dokumentum található.

Fontos megemlíteni még a **Hálózati helyek** ikont is, ami a számítógépre csatlakoztatott hálózat(ok) legfontosabb tulajdonságait és kapcsolódási mivoltukat tartalmazza.

Az XP, mint mindegyik operációs rendszer tartalmaz kisebb segédprogramokat. Ezek sokfajta feladat áthidalására készültek és használatuk jelentősen megkönnyíti a felhasználó munkáját. Szórakozásra is lehetőséget nyújtanak de néhányuk rendszerkarbantartó jellegű. Ezek közül sorolok fel egy párat:

Zenelejátszásra, videózásra a telepítés utáni alapértelmezett program a **MediaPlayer**. Az egyik legsokszínűbb program a lejátszószoftverek választékán. AudioCD-ről lehet bemásolni zenefájlokat, CD-írást is lehetővé tesz illetve Médiatárba rendezi a felhasználó zenéit, videóit. Látványosan jeleníti meg az éppen lejátszott tartalmat beépülő moduljai és különböző képi megjelenítései révén. Multimédia lejátszást tesz még lehetővé a **Hangrögzítő** is, igaz jóval szerényebb látvánnyal és minőséggel.

Hasznos segédprogram még a **Számológép**, mellyel gyors de pontos számításokat végezhetünk. A program egy tudományos számológép funkcióival is rendelkezik. A **Paint** egy egyszerű rajzprogram, segítségével mégis nagyszerű grafikákat készíthetünk. A **WordPad** pedig egy leegyszerűsített szövegszerkesztő.

Rendszerkarbantartó segédprogramok közül néhány: **Ütemezett feladatok**, mellyel a számítógép karbantartása céljából kijelölt feladatokat meghatározott ütemezés szerint hajthatjuk végre. A **Lemeztöredezettség-mentesítő** a merevlemezek és csatlakoztatott egyéb adattároló perifériák szektorait vizsgálva töredezettségmentesíti azokat. A **Lemezkarbantartó** a számítógépen talált felesleges fájlok törlésével szabad területet szabadít fel a merevlemezen.

Persze még jó néhány kisebb program található az XP-ben, melyek legalább annyira fontosak a maguk nemében, mint az előbb felsoroltak. Mindezek kényelmesebbé, egyszerűbbé, gyorsabbá teszik, tehetik a számítógépen végzett munkavégzést.